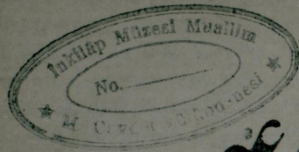

۲۰ حیران ۱۹۱۸

صافی : ۴۹

ایک نئی جلد

کتابخانه

عقائد سیاسی

قافقاسیه دایر

و قفقاسیه دایر یکه خلق و قفقاسیه لطفی افندی به
توابع ایلدیی اوراق میانشده قافقاسیه دایر خط مستطیل مهم
برایته وارددر . بر لایحه پارس قونفرانسندن اول یازولوب رشید
پاشایه تقدیم اولونش . بالآخره لطفی افندی به کومدنلر تدر کره
سیاستده قید ایلشدیر . لطفی افندی به لایحه کسنارینه : « ممالک
قافقاسیه دایر لایحه در . شایان مطالعه در . نهایتده کی سوزار
تعجی موجبدر . و بیه یازمشدر . قافقاسیه احوالی بو صوره در
اک مهم مسالندن معدود اولدی . جهته جهته جهته جهته جهته
مطبوع اولان یو لایحه سی . بروجه آتی درج ایلیریز :

نه چاره که داغستانده شیخ شامل افندی یونجه
سنه دنیرو روسیه لو ایله نجه نجه جهته جنک ایدرکن
قریم شاربهمی اشانسنده کندوسندن مأمول اولان
حرکت کورولدی . صانکه روسیه لو ایله متارکه
ایتنش کی چکلوپ سیرجی اولدی و یاطومدن انایه
قدر اولان ساحلدر دول متغیه طرفندن ضبط اولونش
ایکن اونه دنیرو روسیه لو ایله عیارب یونان ایاژه
و چرا که یونانی دخی بیطرف کی قالدیلر . چرا که نه
بویه صفوق طورملرینه فی الواقع برو طرفن تقصیراتی
دخی سببت و یرمیش ایدی . شویله که یونانی جلب
ایچون طرف دولت علیه دن کوندربیلارن کوله لکندن
یتشمه ایدی . چرکسلر ایسه صائنش اوله قلی کوله لره
اعتدال ایتدیلر . بزم پاشا وبک دیو و یردیکزن نام
و عذرانله هیچ اعتبار ایلدیلر . انکیزلر دخی اول
سواحل به یاشدقاری کی . برنجی نصیحتاری کوله وجاریه
بیع و شرانسنک منی مسئله می اولدی . چرکسلر ایسه
اسکی اصول و عادت لری ترک ایدمه ک اوله قلی حالده
اندره کوره روسیه ایله انکیزلرک فرق یوق ایدی .
الحاصل کرک باب عالی جانبیند کرک و اورویالور
طرفندن قبائل قافقاسیه فی جلب ایچون تیه یونان
اسباب و مسالط آلرک نفرتی موجب حالاندر اولمه
مطلوبی منتج اولدی . یوقسه اگر داغستان و چرکستان
اهالیسی طرفندن دول متغیه اغانه یوننده قدا کرانه
حرکتلر مشاهد اولیدی مواد مصالحه نکه مذا کره
و مکمله سنده ممالک قافقاسیه نکه دخی موضوع بحث
اولسی امور طبیعیه دن ایدی . هر نه ایسه فرانسه
ایمپراطورینک سلیحی تعجیل ایتمیش اوزرنه کرک
دولت علیه نکه و کرک انکیزلرک ممالک قافقاسیه حقنده
اولان آرزولری بالطبع پسانده اونی لازم کلدی
ایسه ده انکیزلرینه قونفرانسنده چرکسلرک سر بسکرناری
موضوع بحث ایدرک بوکا دایر مصالحه نامه به برشرط
درج ایتدیرمک امانده ایدیلر .
حتی انکیز ایلمسی قاین بوکا دایر رشید پاشا
واسطه سیله قیردن ممالک قافقاسیه نکه احوال نارنجیه سی

مقدمات

ایله ک بهار ۱۰۰۰ ایله ک بهار ۱۰۰۰ کچیرم بن سنی
بر لایه کورمه دن . بر کل قوفلامه دن .
قیرمه بیرقادم بر بر یوفلامه دن ؟
آلی قاناتدی بیک دوه دیکنه .

ایله ک بهار ۱۰۰۰ چوق کوردم چیفت چیفت سوشینه ؟
طاشقیق هوسلاره هب قوجا لاشمه دن
یورولان . ققط بو طانی صاواشمه دن
یغما یان قولره - چوق کوردم - دوشانی .
ایله ک بهار ۱۰۰۰ ایله ک بهار ۱۰۰۰ بن سنی کچیرم
بر کل قوفلامه دن . کورمه دن بر لایه .
یاز کلدی ؟ بن قیصر روحه ایچیرم
هر باتان دیکندن بر زهرلی ناله .
یاز کلدی . کچیرور .. ایچمه صانکه آج
بر قوروردم ؟ اولویور اوچیلغن احتیاج .
ه خزان ۹۱۸
عاق قوربیجو

ییلدر

ییلدر . اوزافندن سزی طانیرم .
آشنا برکوله یاقارم سزه ...
سوزولوب آریمن کوزلریکزه
آسیر اولایان کنج یوقدر . صایرم .
ییلدر . ایچمه بر آتش یانار .
دیرم که بوغمتک یوقی یارنی ؟
آغموولی صوک بهار آقشلماری
آکدیران نه صولون بر یوزیکز وار ...
طویانلر بختیار کوله ککری !
ساری بر تائر وار نشه کزده .
یاقیندن کورمه لر یولوبور سزه
آک کوزمل . آک صیل بر آنه یوزی .
قلیکز برده رن شفت کولی می .
ایچمه کندینی یولم یاقارن ؟
سودردی آک صوکرا . کنجکیم وارکن .
یشیل کوزلریکز بکا ثولوی !
بعضی یاز کولری تنها یولمه
بیاض ماشاککر . ایچمه تور کز .
قوصال بر چوجوله کورونوردیکز .
شیمدی بن هر صباب بکلرم قومه ...
نورده آک چوق دیکلیر سکرز
چاملر آلتندمی ؟ ساحلدر می ؟
کچمندن موسک آک کوزلد می
دولاشک سودو یولارنه سز .
« نرده اونجوز که دردمله آغلار ؟ »
صورک و سوبله تیک کوله ده کیری ...
ناصل آقیقشایور . بیله کز . سزی
قلیمه چاغلایان یکی منبعلر .
ییلدر . ایچمه بر آتش یانار .
آغلارم یونتا کوله ککلرده
اوکوزلر برده رن وارکه یوقدر
یاقانین بختیار . یانان بختیار !!
فاروق فاقد

مبین رساله قفاو بر لایحه ایستمشیدی . فقیر دم
رشید پاشانک امریه بر لایحه تنظیم و تقدیم ایلد
سورنی بروجه آتی بو مقامده درج ایله ایراد اولور

لایحه

جنکیزلر سیل کی جهانی باصوب هر طرفه آق
ایتنکلیر هسکنده بر فرقه جسیملری دخی قزا
واژدرهان طرفلرندن مجوم ایله تا طونه سواهنده
اینبو قزانی پایتخت آغاذ ایدرک روسلری خرا
کذار ایتمیشل ایدی . ایته قریم تاتارلری بو قزا
جسیملرک بر قوی ایکن مرور زمان ایله قازان خله
ضعف و اضمحلاله مشرف اولدقه قریم حکوم
دها قوتلی یونمله اکا تابع کی قانش ایدی وفا
سلطان محمد خان ثانی حضرلریک زمانسنده قر
حکومتی سلطنت سنبه تابع اولوب یاوز سلط
سلم شاه حضرلری ایسه سلطنت عثمانیه ایله خله
اسلامیه جمیع ایتمکله اول حوالیده یونان کاغذ اه
اسلام حوزة تبعت دولت علیه داخل اولدیلر
مؤخرأ قزان خانلریک بتون بتون سلسله نسللر
منقرض اولدقه قریم سلطانلرندن بری قزان خان
انتخاب و ارسال اولتی لازم کلدکه قریم خانلر
قانون سلیمان خان حضرلریک نظرده قریم خان
قابل و مسند کورینان سلطانلری قزان خانلغته سو
ایلده دفع و تبعد ایدوب یونلر ایسه قریم خان
دیده دوز امل و انتظار اولوق قزان خانلغی استغ
ایدلردی . ایته بو عصرلر دک روسیه لور
خانلریه خراج و بره کیش ایکن قزان حکومتی بو
برضعف حاله کرفار اولدینی روسیه لور فرستانه
ایدرک شارالیه سلطان سلیمان خان حضرلریه
واخر عهد سلطنتده قازان و اژدرهان ایالتلر
استیلا ایله توسیع ممالک ایدوب برکه بویه نف
الدیلر ایسه اندنصرکه بر قاج دفعه قریم خانلری
مسقوه شهرینه قدر تاخت و تاراج حتی برکه مسق
شهرندن دخی اخذ خراج اغشار ایدی . ایچی
خانلریک قوتی کلیتو خفیم سواریدن عبارت اولور
بریدن اوروب کچمندن بشقه ایسه برامدقاری جه
اوردقاری ضبط ایله نیکمه مقتدر اولدقاری
وروسیه لور دخی اندرک بو مجوملرندن یزار قالدقاری
تاتارلرک نظرده خراج بدلی روسیه لورک اعتقاد
دفع بلا ایچون و یریلان بر نوع صره اولوق اوز
طیش تعبیر اولتان معلوم المقدار سنوی بر ویر
اوزرنه مصالحه یه ربط اولوب تا پترو و قتنه
حال بو منوال اوزره جاری اولونش و پترو دخی
و یرکونی قریم خزینهنه و یرمیش ایدی . روس
بو قدر بیوک بردوت تشکیل ایدوبه دینانک
بلا اوله قلیرخی کیم خاطره کسوزردی . یوقسه اولو
دولت علیه کوره قازان و اژدرهان ایالتلری
روسیه لودن اخذ و استرداد ای صهل ایکن شایه
بو ایکی ایالتله قریم حکومتی کسب قوت و تاقانلار
سطوفی عودت ایدر و بعضی اعدا طرفندن
اسلامیه پشته تفرقه دوشورمک غرضیلر قریم خانلر
داعیه استقلاله دوشوریلور و اجمه سنه اولو اوان

سلمان ساهانک همی المانیا جانبته مصروف اولقندن
ناشی روسیه طرفه اهمیت ویرلامش اولماسنه مینی
بو خصوصدن اغراض ایدیش اولسی ظن قویدر .
هرنه حال ایسه روسار بو یکی ایالت جسیه مینی
ضبط ایله قیزلر و قبارتایلر طرفه تعرض ایتکله کسب
استعداد ایتغیرایسه ده یوز سنه قدر مورد داخله لری
اختلال اوزره بولندیندن برشی یاغامشیر ایدی .
مؤخرأ بیوک پتو ظهور ایوب بر طرفدن حدود
دولت علیه تجاوز ایله ازاق قلعهمی استیلا و قریم
مضافاتندن معدود اولان قبار طایفه تعرض ایتش
و بر طرفندن دخی حدود اترانییه تعرض ایله داغستانک
بحر جزر سواحلنده کاش بعضی موقایض ضبط ایتش
ایسه نادر شاه ظهور ایله بو موقایض استرداد
ایلدیکی کی بروت معرکه سنده باطله کی محمد پاشانک
امضا ایلدیکی عهدنامه موجبنجه روسیه لور ازاق
قلعه مینی دخی ترکه مجبور اولمشیدی . بوجهته روسار
اول طرفه قزاقمن اولقلری برلر اکثریتی ضایع
ایتغیر ایسه ده قیزلر طرفندن برلشهرک رفته رفته
قبارطایله تعرض باشلایقاری ائشاده یعنی سلطان محمود
اول عصرنده کئاد اولنان اوستریا سرفردن روسیه
دخی اوستریا عاتیه بوللو دولت علیه اعلان حرب
ایدرک ازاق قلعهمی تکرار ضبط ایتکله بیکوزالی
ایکی سنه مجریه سنده عقد اولنان بلغراد معاهده سنده
ازاق قلعهمی سکن فراغی و قبارطایلرک بین الدولتین موجب
نزاع اولمور دیو ایشلریه بر طرفندن مداخله اولتامق
اوزره صاحبزاد اولقر ترک اولنلری بو علیه
تصدیق ایتدردک نصره بو عهدک خلافت اولقر
اعمال لطائف الحیل ایله اول امرده کچوک قبارطای
ضمیمه مملکتی ایوب بیوک قبارطایه دخی تعدیه
باشلادی . دولت علیه بو تعذباتک اوکی کورمک
وازاق قلعهمی استرداد ایلک امل ومطالع سنده
ایکین قاینارجهم معاهده سنده ایتکیجی قترینه قبارطایلرک
روسیه ترک و فراغی و قریمک استقلاتی تصدیقه
دولت علیه مجبور ایلدی . و بعد بر طرفندن قری
استیلا ایتک و بر طرفندن دخی قبارطایلر ایتچندن کوه
قافقاسک اناطولی طرفه یول آچوب کورجستانه ال
آغق اسبابته تثبیت ایوب ابتدا المانیا ایتراطوری
ژوزف اغفال ایله اله اقدن سکره امریقا
مستهلک سندن طولانی انکاتره و فرانسه دولتریک
مخاریبه فرست اتخاذا ایله قریهده احداث ایتدردیکی
ضصادی بهانه ایدرک قاینارجهم عهدنامه سنده قریه
الهدن بقیه کیمسه مداخله اغسون دیو مصرح ایکن
عهد و شرطک کلیا خلافت اولقر قریه عسکر ادخاله
بیکوز طلسان دیو سنه جریه سنده قریه ملحقایه
برابر مالکنه علاوه ایلدیکی مین بر قلعهمی منور
بیانامه نشر ایتدکده اوستریا ایله متحد اولوب
دولت علیه ایسه یاکنز قالدقندن بقیه وقت و مالک
چنگه مساعد اولماسنه مینی سکوته مجبور اولشیکن
قترینه یوکا دخی قناعت ایتوب غصب متحکماه مینی
دولت علیه تصدیق ایتدردک و بر صورت مشروعه
قزاقمن ایتچون ژوزف اولمقا یا سندن یاسیف دیو

تکلیف وارام ایتدکدر ندمه کل الوجوه وقت و حال کتدیر لیه
مساعد بولندیندن ناچار دولت علیه قریم و طلسان
ایله قویان پینده اولان کافه مالکک قویان نهری
حدود اولقی اوزره روسیه ترک و فراغی سندی
امضا ایتش ایسه ده ملت اسلامی بو بر وجهه هضم
ایده یوب بوندنصره قریمک استخلاصی چارده سته
تثبیت اولقی لازم کچکله بیک ایتکوز سنه سنده
روسیه اعلان حرب اولوب ایتکوز روسیه اوزریه
اردو چیقارلق اوزره ایکن ژوزف دخی قترینه ایله
اولان اتفاقیه مینی نقض عهد ایتکله اردوی هاپون
اوستریا اوزریه کیدوب خلیجه مظفر اولدنی ائشاده
روسیه لور برو طرفی خالی بولدرق بعضی قلاعی استیلا
ایتدکن بقیه مؤخرأ انابهی دخی ضبط ایتش ایسه ده
بیک ایتکوز اتی سنه سنی معاهده سنده یاکنز اوزری
ایالتی روسیه لوره ترک اولنلری سائر برلره برابر
انابه دخی استرداد اولوب اندنصره مدت مدیده
اولو ایتک حدودی بو متوال اوزره بولنلری انابه
و صوغو قق و کرجستان سواحلنده کاش موقایض
مستحکمه کافه دولت علیه نک بدیض پنده ایکن سفر
اخیره روسیه لور تکرار انابهی استیلا ایتدکن اوزره
معاهده سنده کرجستانک کتدولره ترکنی تصدیق
ایتدردلره مالکک قافقاسی سواحلیه برابر غمه دیلر
و بر متوال مشروح قبارطایلر ایتچندن یول آچوبده
جبل قفقاسک اناطولی جهتیه مرور و عبورده باشلایق
قترینه ابتدا یوز طلسان دیو سنه سنده تقیلس خانی
اولان ارکلی خانی حایه دولت علیه دن اخراج ایکن
روسیه پاشانسه ادخال ایتدک نصره کرجستان
اموریه مداخله باشلوب سالفالدک بیک ایتکوز
سنه سنی سفربنک بر باشلوجه سبی دخی اشته بو
کرجستان مسئلای اولمله بیک ایتکوز اتی سنه سنی
معاهده سنده تقیلس الکسنه سرحدات خاقانیه
طرفندن تعرض اولتامق شرطی دخی قترینه عهدنامه
درج ایتدردی ایدی . ارکلی خان فوت اولدندن
روسیه لور ائک وره مینی پینده کندوسنتک احداث
ایلدیکی منازعه مینی بهانه اتخاذا ایدرک کرجستانک ارکلی
خان کچمنده اولان قلعهمی ضبط اغتیددی . سفر
اخیره ده کرجستان ایله برابر کرجستانی دخی سواحلیه
برابر ایتش اولدنی مواد معلومه دندر . کلم
مالکک قافقاسی ک تقاضیل خاوانه : جبل قفقاس
فره کردده واقع انابه قلعهمی سندن بدأ ایله شال غریدن
جنوب غریه طوغری محمد و بحر جزر ساحلنده بولنان
باکو قلعهمی منتهی اولان جبال متسلله دن عبارتدیرک
بر اوچندن او بر اوچنده ک ایتکوز طلسان ساعتک
مساعد بو .
بو حوالیده ساکن اولان اقوام مختلفه ک بعضی
چرکس و لرک و کرچی مثللو جبل مذکورک اول
ریلرندن اولوب یونان جمهورقلرندن برومؤرخینک
معلوملریدر . بعضیسی تاریخ جرمندن ایکی اوچوز
سنه مقدم تانارستان کیردن جانب جنوب غریه
هجوم ایدن آندویوغوت و خون والان و حرز و چین
و قاقوق و آوار و ملتریکن بقیدری و دیگر طرفدن

جانب شال غریه عزیمت ایلان سلاویقلرک و قنلرند
حافظه حدود ایتچون اسکان ایتدیش اولان ترک
طایفه لریدر .
جبل قفقاس سلسله مینی ایکی قسمه منقسمدر . قسم
شرقیسی داغستان طرفیدرک فی الاصل بو طرفه المانیا
دنلوب داق طایفه ک بعضی عبارته مایوی اولقی
حسیله داغستان تعبیر اولمشیر . قسم غریسی
چرکستان اولوب لک یوکسک برلریه کوه ایتکوز
دینلورک چرکستان ایله داغستانی فالسلدر . چرکس
طایفه ستنک بر بیوک قسمی قبارطایلر اولوب جبل
قفقاسک جانب شالیسند ساکن اولورلر .
کرجیلر دخی جبل مذکورک جانب جنوبیسنده
ساکن اولوب ملککاری قتره دکر سواخته ک محمد
اولور . بو جهته مالکک قفقاسیه درز قطعه جسیه
تقسیم اولورک چرکستان قبارطای داغستان
کرجستاندر . چرکستان قطعه مینی شرقا داغستان
وینال . قویان نهری و غریا قتره دکر جنوبا کرجستان
ایله محدود اولدرق اقوام مختلفه دن عبارت اولان
چرکس و ابازیه طایفه لریک سکندریدر .
قبارطای قطعه مینی قویان ایله ترک نیرلیک اره سنده
بر شکل مریع منصرف کی واقع اولوب دروننده
براز نوغای و قره بولاغ و اوس و تغاور قوملری
و آریا سنده اکثر اهالیسی چرکس جینسندن اولان
قبارای قبیله سیدر .
کرجستان قطعه مینی شرقا داغستانک سرحد جنوب
غریسی اولان قابق نهری ایله وینال چرکستان
ایله و غریا قتره دکر ایله و جنوبا آچاره طاغی و اخسته
و کورمی سنجاقلی ایله محدود اولوب اهالیسی کرچی
اوس و اسوان و ارمنی طوائفندن عبارتدر . فقط
کرجستان دنیلان تقیلس ایتلیدر و دیگر قطعه مینی
ایالت مذکور محدودندن قره دکر سواخته ک
محمد اولورک مکریل و کوریل و اوبانقلری یعنی
بکلکرینی حاویدر .
داغستان قطعه مینی دخی اوچ قسمه تقسیم اولورک
داغستان جنوبی داغستان شمالی داغستان اوسطدر .
داغستان اوسط استقلال و سربیتی اوزره یاشایان
اقوام مختلفه ک سکندریدرک بیوک کچوک اون بش
قدر سنجاقلرندن عبارتدر . داغستان جنوبی قفقاس
طاغتنک جنوب طرفه دکر انکاتره واقع ملکتنر
اولوب شکی و قبله و شروان و باکو و سلبان سنجاقلی
بو قطعه داخندهدر . اکثر اهالیسی ترک و لرک
طایفه لردن عبارت اولوب فقط ایتلیرده براز شیب
ایله برزده ارمنی و اردر . داغستان شمالی بحر جزر
ساحلنده و جبل قفقاسک شمال طرفه دکر انکاتره
داخندهدر . جبل قفقاس اهالیسک اکثری مسلمان
اولوب فقط کرجیلر خریستیاندر و کرجستانده بر مقدار
پترست دخی وارد .
چونکه حضرت عمر رضی الله عنه وقتنده عربلر
ایرانی فتح ایتدک نصره ک بر فرقه لری داغستان طوغری

حرکت ایله شروانه تقرب ایندکرنده حاکم شروان اولان شهیرای کلوب جبل قفقاسک جانب شالیسند اولان الان وجزر نام ترک طاقه لرنیک برطرفه هجوم وخطیلرینی منع ایتک شرطیله استیان ایدوب کیفیت حضرت عمره عرض واستیذان اولهوق بر وجهه کندوسنه عیدومان ویرلش ایدی . برمدت مکره عربلر داغستانک بر خلی برلری ضبط ایله اهالیسنه دین اسلامی تلقین وکرجهستان حکمدارلری جزیه به ربط ایله عتدقاوله ایشلار ایدی . یوندنصکره عربلر فوج فوج داغستانک غزا ایدوب خلفای امویه وقتنده تیورقو تسخیر اولهوق طاقه لغوری هجوم ایله عربلر خلی ایلروله دیلر ایسه ده یوزمسکان سنه هجریسند هزر طاقه سی تیورقوینی الوب اهل اسلامی پک فنا حالده دوجار انیزام ایشلار ایدی .

حزر قوی برطاقه عتدیه اولوب ایکویوزسندن زیاده عربلر ایله غزاه عتدیه . فقط عربلر نهایت غالب ومظفر اولهوق کابلدا داغستانی واکر تالاک چرا که بی وقوق دیارنی فتح ایدوب بیده خلفاری دخی قیابرای اوززندن مرور ایله قریبی المشاردر . بو جهته طامغانان اهالیسی وطوائف چرا که مک اکثری مسلمان اولوب فقط قره دکنز طرفلرنده کی قبائل پشترلکنده قاشلش ایدی . لکن سیطان عبدالجید خان عصرنده قریم خانلی استقلال صورتیله دولت علیه دن منصل اولدقه لدی الانجاب طوائف چرا که مدن عسکر جلب واستخدام ایتک اوزره دولت علیه نظر اهتانی چرکزستانه احواله ایتکه مجبور اولویغندن اهالیسنه دین اسلام تلقین اولوب رفته رفته بو طرفلرک کانه اهالیسی پشترسلکندن کچرک قوی مسلمان اولشاردر .

الحاصل جبل قافاس اهالیسک اکثری اهل اسلام وسنی اولوق حبسیله سلاطین عتانیته مقام خلافتاری اعتراف ایله احترام ایدکگلشاردر . فقط بو طایف اهالیسی بر طرفلرک حکومت ماده سی قبول ایتوب اوله ونبواسقلال ورسیتی اوزره قاشلشاردر . مائت سادسه هجریمه سلاطین سلاطین ظهور ایله شروان مملکتک کرسیسی اولان شانی شهری پایتخت اتحاد ایدرک تشکیل ایندکلی حکومتلرنده داغستانک شال شریفی وچنوبیسی وارمنستانک بعض موافق داخل ایدی . اما شال غریبی ایله داغستان اوسطه دینه اور وچن طاقه لری استقلال اوزره بولورلر ایدی . اولووقت کرجستان حکمدارلری دخی مستقل اولقلاری حالده بعضا سلاطین شروانه وبعضا قوتیه سلاطینه تابع کی کچینورلر ایدی .

مغول تاتارلرک برطرفلرجهوماری وبعده ترکلرک ازربایجان وارمنستانده ایت افراز استقلال اولقلاری زعمالرنده ارنک سلاطین شروان وکرک حکمداران کرجستان بولرله کاه عماره وکاه قوتیه سلاطینر کی بعض هدایا تقدیمیه مصالحه ومانرکه صورتنده امصار اوقات المشاردر وتاتارلرک هومارنده داغستان شالی دخی یازده خشار اولش ایسده نهایت اهالیسی تاتارلرک غلبه ایدرک استقلاللری اعاده ایدوب فقط

جنگیزخان اولادندن برنی کندولرنه خان انتخاب ونصب ایدرک شمخال تسیمه ایدرلردی . طقوز یوز قصب ایک سنه هجریسند شاهرخ طغی نابالغ ایکن شاه شروان اولدینی اثناده ایران شانی بولنان برنی طهماسب تخت شروانک بویه برسی انده قالمسی فرصت بیلهرک وسوق عسا کر ایله برخیلی عماره لر . دنصکره غلبه ایدرک شروانی ضبط ایندکده سلاطین شروان اولادندن بعضیلری داغستان اوسط وشالیله استقلال اوزره حکومت ایتکده اولان قوملردن استمداد ایله بر مدت دها عماره ایشلار ایسده مفید اولیوب قریق برسته قدر داغستان جنوبی تارلارلرک انده قاشلش ایدی . سلطان مراد ثالث عصرنده نجم سفری ظهور ایله صدراعظم مصطفی پاشا اردوی عایون ایله ایران اوزرنه حرکت ایندکده معتدیه بولنان اوزمیر عثمان پاشانی بر مقدار عسکرله داغستان طرفته کودتوب او دخی شانی وبا کو طرفلری ضبط ایله شروان شاهرای نسلندن سلطان اراهم شروانه حکمدار نصب اولدقدن بشقه عثمان پاشا شمخالک قزنی تزویج ایتکمناسیتیله داغستان شالیله دخی کسب نفوذ امتشیدی . ایچکی اهلای پونی چکیمه یرک اردهه جنک وجدال ظهوره کلدیکندن نهایت خطبه بی ال عثمان نامه اوقوملری وقریم جانبدن نجم سفینه اوتوزیک قدر تانار عسکرینک داغستاندن مرورینه ممانت ایتاملری وعادت قدیمه لری اوزره انتخاب ایدککلکلی شمخاللرنه بر طرفندن مداخله اولتیوب فقط مراد پادشاهی اولورسه کندوسنه توغ رعیل وقلنج وقتان کوندولسی وعمالک عتانیته مک کلوب کیدن تجارتلندن یاج وروسما سائر طلب کولنامسی شرویونی حاوی شمخال ایله عتانی پاشا بیننده بر مقاوله عقد اولمش ایدی . موخرأ شاه ایران اولان شاه عباس داغستان اهالیسی تحریک وانشاد ایتکدکدک شانی عساکر عتانیه برو طرفلره چکیمه کچینور اولشاردر . یوندنصکره داغستان اهالیسی جلب ایچون هرسته دولت اترانیه داغستان شالی کاکلرنه و بکولینه خلک مودایا اتران ایدوب بوسورتله داغستانی بنده یرک تالاک اترانک عداوبر اولدیلر . داغستان اهالیسی ایسه ابراولورک بوهیدلرنه بر نوع صره ووبرکو نظریله باقارلردی . حتی افغانلرک ظهوریه ابرانک احوالی مختل اولدقه ده هدیه لر کوندیرلهماش اولدیفندن داغستان شالی اهالیسی یوسته بز صره ضری الهندق دیو شروان وروان ایلانلری یینا ایشلار ایدی .

ایشته بو اختلالات اثناسنده روسیه جاری یترو دخی داغستان طرفلرنه تجاوز ایدوب بو صره ده شاه طهماس ایله پینارنده عقد اولان مصالحه ده بدیند ویا کو قلعه لری کی بحر جزر سواحلنده کاش بعض محار روسیه لویه ترک وفراغ اولمش طرف دولت علیه دن دخی تقلیس وشانی شهرلری ضبط ایله برر والی نصب وتعیین اولوب حتی اوطوالییه سوق وارمال عساکر ومهمات یونی تسهیل ایچون اولوقت طرف دولت علیه دن فاس قلعه یی بنا قلتمش

ایسده نادرشاه ظهور ایله کرک روسیه وکرکدولت علیه طرفندن ضبط اولان برلری استرداد ایشلدر . فقط داغستان شالی اوسط اهالیسی هروجهه مستقل بولدیلرندن بو ایش ویریشی بروقتده تصدیق ایتوب نه ایران شاهانه روسیه بروردیکی سنده اعتبار ایدرلر ونده روسیه لوی طانورلر ایدی . حتی نادرشاه شروان وکرجهستان طرفنی باعال خیول خسار ایشیکن داغستان اهالیسیله واقم اولان بر عماره ده پک فنا منیزم اولهوق ضعف حال ایله رجته مجبور اولشیدی . بو صورتلرک کرجستان قطعه سی کاه عسا کر عتانیه وکاه عساکر اترانیه مفر اولش ایسده اکثر اوقانده تقلیس ایائی ایران ممالکندن ومکریل وکودیل طرفلری دولت علیه ممالکندن معدود اولوردی . لکن کرجستان حکمدارلری امور داخلیه لرنده مستقل اولوب یالکز بعض هدایا تقدیمیه اظمار مراسم تبیت ایدرلردی . فقط کرک کرجستان وکرک چرکزستان سواحلی تماماً دولت علیه مک ضبطده ایدی .

اماقبائل چرا که اوتدنیرو بتون بتون استقلال ویریشی وحریت نامه اوزره یاشایوب بر طرفلر مداخله سی قبول ایتلر ایدی . حتی اهل اسلام اولملری حبسیله سلاطین عتانیته مقام خلافتی اعتراف ایدرلر ایکن انایه وصوغو قی قلعه لری اهالیسیله کاه صلح وکاه جنک اوزره بولنورلردی . فقط روسیه به اولان عداوتلری وجهت وحدت اسلامی حبسیله طرف خلافتلرنه یی اولان مطاوعتاری اقتصادیه عماره وقوتنده عسا کر دولت علیه ایله برابر روسیه سفیرلرنه بولنورلردی . ایشته سفر اخریه قدر اولطوالی احوالی بو منوال اوزره جاری اولوب مذکور عماره مک تبجیه سی اولان ادرنه معاهدسی حکمنجه روسیه لوی بتون تالاک قفقاسیه یی بنه یوب جبل قفقاس اهالیسی ایسه بر وقتده روسیه حکومتی قبول ایتکدیلرندن دوزخمار اهالیسی ضروری قیدلره کرفتار اولدیلر ایسده برلری صرب اولانلر بوعصرلره قدر روسیه قی قاشو جنگ ایله مشغول بولندیلر . شوبلک داغستان اوسط اهالیسی یوزبیک خان قدر اولوب جمایی مسلمان اولقلاری حالده شیخ شامل اندزیه تابع اولهوق روسیه لوی ایله دائمی جنک ایتکده دلر . داغستان شالی اهالیسی کدکک یوز بیک خانیه قریب اولهوق جمایی مسلمان اولملره ظاهرأ روسیه یی تابع ایسده خقیه کاه اسلامه اعانده خی دککادرر . داغستان جنوبی اهالیسی عتشی بیک خانیه بالغ اولهوق اون بیک خانه قدری اردنی وباقیسی مسلمان اولقلاری حالده برقاقله لری روسیه لوی بندنه ایسده بو قلعه لرنه موجود اولان روسیه عسکری پک جزیندر واهالیسی خصوصیه داغستان اوسطه منصل اولان برلرنک خلقي فرصت بوللجه روسیه ایله جنک ایدرک شیخ شاملی ایتکدن حکمنی مملکتلرنده اجرایه سی ایتکدن خلی اوائلر . قیابرای اهالیسی ایشی بیک خانیه قریب اولهوق مقتضای موقعلری اوزره روسیه تبجیتی قبوله مجبور

و حقیق بو مصالحه ایله منصرف اولوش اوله جقلری
کلوب کورینه یور. ایشته لایحه منی بوراده تمام اولدی.
رشد باشا اوله یاجی فرانسجه به ترجمه ایته دیروب
قایمه ویردی. اولدنی دولته کوندردی. بونک
نه مهته تا بیر اولدینی بیلیم. فقط یرماته اولدق
ایشیتمکله کور قوتفرانسه انکته خارجه ناظری
و مرخص اولی اولان لورد غلارادون ایله یازسدن
انکیز الجیسی و مرخص ثانی بولنان ذات خیفه
سولیشوب بعده طیارو چقارکن عالی پاشایه اشارت
ایتمکله اولدنی برابر چیقده سفیر مشارالیه: «بز
قتاس مالکنک بر بشقه شکله قویلمیسی درمیان
ایده چکنز. فقط یالکز بزمه اولانز بونک اصل
منافی دولت علیه عا شدرد. نزدخی معاونت ایتمکسکر.»
دعش عالی پاشاییه بوکاجوبا: «برجه اورالک اولدرد
امیتی اولیوب بزم چورکمو طرفنده برازمناعه
برلریز وار. اورالرنی قوتارمغه اکتافارلر» دیو
جواب ویرمکله انکیز مرخصی حیرت ایلمسکوت
مجبور اولمشور روسیه لویه مساعدده صوری کورتریش
دیو انکیز طرفندن غلارادونه اعتراض اولندقد:
«من بر ترکمن دهازیاده ترک اولمه ام.» دیو عالی پاشایه
تعریض ایلیش اولدنی دخی سموعدر. بونین زیاده
تحقیقاه ظفر بولدم. ارتق ا کالی هت برکوزیده لرینه
منوطدر اقدم.

۲۳ جمادی الآخره ۱۲۱۹هـ - ۱۲۹۴

وقه نویس

احمد مروت

خکانینه

شفتالی باغچهرلی

ایرماغه کیدن یول. قصه دن قورتولونجه، کوز
آلابیلکنه اوزانان صایمیز شفتالی باغچهرلی
آراندن کجردی. حوزران اینجده بیه طاشقن دره
آیاقلارنک چامورلو، ایصلاق طوندنی بو کولکللی
یرلده اونلر یوون بر یاز موسی یکین یکی به
سورده، قیزغین کونش آعاجلرک تهلرندمه یولری
پشیرکن، رطوبتی طور اقدرد بر بر آرقسه یونجه لر
فیض قیر، چاپیرلر قابوردری. صولرک سنسلیک،
نازه اوت قوقوسی، کولکلک و برکت اینجده
بهار بو باغچهرده تاقیشه قدر اوزانوب کیدردی.
هر طرفه طاشقن بر شفتالی رایحه سنک دولوب
سیندیک دورغون، صیباچ کونلرده ایش سزلر
طام طام قصه دن ایترل، ایرمافده یتینقدن صوکره
کلوب کولکللی چنلرله یانلاردی. بولک دالدرده
فته اولغون، بالی شتالیر صایلرین قورتولورق
دولغون، یوموشاق برسله یرلر، چنلر اینجه،
یاتانلرک اوزرینه مهتابا، یواش یواش دوکولوردی.

اولنیش اولیدی ایلروده بر حال اولدقن بشقه بورادده
موجود اولان کوجیه نشین اولان قافزارک کافه سی
اهل اسلام و سلاشور اولغله بونلر باطبع دولت
علیه اردوسنه ملحق اولورق بر نوع خفیف سوری
پیدا اولوش اولوردی و بدایت امرده شیخ شامل
دخی تقلیس اوزرینه حرکت تهی کوسرتمش اولدیندن
روسیه لو بر فرقه عسکریمسی دخی اول طرفه افراز
ایتمکله مجبور اولوردی. یوسورنده روسیه لولر لکنز
بر دفعه میدان محاربه سی ایده ییلوب و ایکنجی میدان
قایلوب عسکر دولت علیه تقلیسه داخل اوله ییلوردی.
بو صورتده تقلیسک محافظه سی مهم اولیوب بلکه
طریق سالفاله کرمک مدخی شهر مرقومک وراسته
اولغله یان بر قاق بیوک لغملر ایله طریق مذکور
او مهته تخریب اولنه ییلوردیکه تسویه سی بر قاق
سنه مه موقوف قالدردی. بو حالده اناطولی جهته
بولنان روسیه عسکرینک خط رجعتی قطع ایلمش
اوله جندن جلی سارقی اختیاردن بشقه چارملی
اولمغه بو مثالو مظفر تیره انتظار اولورکن یتش
بیگه بالغ اولان اناطولی اردوسنک ابتدای تشکیلده
ایقاع اولنان نظام سترق حسیله رفته رفته طایفه لریق
نهایت بقیه سی قازصدده اسیر اولدینه یاز و اغیار
متحیر قاشدر و بدایت سفردن برو باطومه بریو
فرقه عسکریه معطل قالدقن بشقه مؤخر قاق بیگ
قدر کزیده عسکرک دخی سخوم و کوتایس طرفنده
دولاشدرلری بیپوده بر حرکت مجنونانه اولدنی
آکلاشیلدی. جایلوک باطوم طرف صرب پرلر اولغله
اسفار سابقه ده اولخوالی یتش بیگ قدر برلوعسکری
محافظه ایلردی. بنا علیه اول طرفک محافظه سی ایچون
بر بیوک فرقه یی اوراده اشتغال و تعطیل ایتمک بیپوده
اولدنی کی اول طرفدن کوتایسه و ائدن تقلیسه کورک
دخی غایت دشوار اولوب بونک ایچون صرف افکار
ایتمک عبته اشتغال دیک اولدنی اونه دنیرو اربابنک
معلومی اولان موادندرد. مکرکه سواستپول اوزرینه
سوق اولنان قوت کی فوق العاده جسیم بر قوت ایله
کیدیلورسه او بولمن دخی تقلیسه کیدیله یکنی
عقل کسر اما قارس طرفنده التش بیگ قدر کزیده
عسکر اولسه تقلیسه کیرلک قابل اولوردی.

اول حوالی اهالیسی بو حالات غیر معقولنک یدیری
ظهورینی کوردکجه متحیر اولدقن بشقه کندلورنی
چلب ایچون برو طرفدن کوستریلان معاملات حقه
وسیلان اقوال صادقه یی قبائل مرقومه به مضر
صورتده کوستریمک یولی روسیه لولرک اغلیله کاردن
بعض واسطه ایله قبائل مرقومه ایچنه فسادلر افقا
ایتمکن خالی اولدققلری جهته اهالی مرقومه بر
مدت وقوعات حریبه به قارشودن متحیرانه نظر ایتمکله
مجبور اولدققلری حالده مصالحه لفر دیسی ظهور ایتمکین
یچاره لک ایکی الاری بوکرلنده قالب بوندن کفره
کافی السابق روسیه لولرک نهجه قهر و تغلبه برقیاله جقلری
عقلاری کسه هر طرفدن مایوس اولورق قورک
روسیه به کافه مدارایه مجبور اوله جقلری فاشتابه
اولدینغه نظر ایتمه روسیه لولر مالک قفقاسیه به معنوی

اولوب ایچنی اهل اسلام اولدقندن سلاطین عثمانیه به
دعا ایله مشغول اولورلر. چرکستان اهالیسی یوز
بیگ خانیه متجاوز و کافه سی اهل اسلام اولغله
طرف دولت علیه مال و منجذب اولدققلری حالده
سربتی و استقلالارنی محافظه ایچون یوانه دکر روسیه لولر
ایله جنک وجدال اوزره بولنلشدر. اهالیسی یوز
بیگ خانیه قریب اولورق قضیئا سکسان الی بیگ
خرستیان والی بیگ خانیه سی مسلمان اولوب سکز
بیگ خانیه سی یتیمترس اولان اوس و ایاسواس طائفه لری دکر
برلری غایت صربوب برو طرفدن داغستان و دیگر طرفدن
چرکستانه متصل اولغله روسیه حکومتیه تابع
اونامشدر و کرجیلر کرچه روسیه تبعیتی قبوله مجبور
اولمشر ایسه ده اسکی اصول و عادات سربستانه لرینه
مالی اولدققلارندن زیر حایه دولت علیه ده بونلره
اسکی حکمدارلرینک نلندن اولان بلارک تحت
اداره لرده بولنلر روسیه ضابطانک اطوار متکامله لرینه
ترجیح ایله حایه دولت علیه اوزوکش بولندققلری
محقق.

الحاصل قفقاس اهالیسنک اکثری استقلال و حریت
اوزره اولوب فقط یولردن بعضیلری روسیه به مدارا
ایتمکله مجبور اولمشر و یالکز کرکستان ایله داغستان
شیال اهالیسنک اکثری روسیه نک تحت حکومتده
قاشلشدر. لکن روسیه لولر بستون ممالک قفقاسیه یی
بغسه یوب وجیل قفقاسک جانب چوینسند بولنان
امنستانک بر قلمه سی دخی قفقاس ایالت قاقوب
بالتدریج اهالیسی جلب ایله تحت رعیته الق اسبابی
استکمال ایتمک اوزره ددرلر. قفقاس اهالیسی ایسه
جانب غریبدن بر قوت کاوده کندلورنی روسیه نک
نیجه طرفدن خلاص ایده یکنی کونه انتظار ایله استقلال
و حریتلری اولوقته قدر محافظه ایده یلمک ایچون
سلاح دردست اولدققلری حالده و طلری اغورینه
جانلری فدا ایتمکده ایکن بوکره روسیه سفری
ظهورنده ارادیمیز روز خلاص وسادت ایشته کلوب
کوردنی دو کافه اهالی حرکت کلدیک ایشاده اورویا
دوغلی قردمکرکه دخول ایبر اترز روسیه لولرک
سوال چرکستان و کرکستان کونه مجبور اولدققلری
کورچیک اهالی مرقومه بستون بون روسیه لودن
خلاص بولدققلری وهله اناطولی جهته اترق روسیه
حکمتک زائل اولدنی اعتنا قیه ذاهب اولمشر لیدی.
زیرا روسیه لولرک جبل قفقاسدن اناطولی جهته مرور
و عبورلری قبارطای ایچندن آجش اولدققلری طریقه
منعصر اولوب طریق مذکور ایسه غایت صرب
اولدنی حالده بر طرفدن داغستان و دیگر طرف
چرکستان اهالیسنک مجوملرندن خوف ایله دائما
بر طام قزاق اتلوی استصحابیه مجبور اولورلر.
قردمکرکه یولی کسایوده روسیه لولر بو طریقه منصرف
قالدققلرده اناطولی طرفده بولنان اردولرک تقوتی
کندلورنجه یک مشکل اولمشیدی. بو حالده بونلش
بیگک بر منظم ادره ایله اربه چانی کدار و یالکز
کومری قلعه سنک محاصره سی ایچون اون بیگ قدر
عسکر ترک ایله طوغری تقلیس اوزرینه حرکت